

Ur tystnaden talar konsten

– möt skulptören Kajsa Mattas

AV VILMA LUOSTARINEN • FOTOS: BO GYLLÄNDER

DET ÄR MED GLÄDJE Sigtunastiftelsen presenterar en utställning med Kajsa Mattas, en av landets mest betydande skulptörer. Hon föddes år 1948 i Finland, men bor och verkar sedan länge i Sverige. Efter utbildningen vid Kungliga konsthögskolan i Stockholm har Mattas arbeten visats på en mängd platser - alltifrån kyrkorum till Konstakademiens salar och Moderna museets samlingar. Hennes skulpturer har även hittat hem till en rad offentliga miljöer, däribland promenaden längs Fyrisån i Uppsala, Stockholms Cityterminal samt

Sagerska palatset. Kanske avslöjar denna rika variation av platser något om Mattas konstnärskap. Där finns ett allmänmänniskt tilltal. Ur tystnaden talar verken till människan, oavsett var hon befinner sig i livet eller i världen.

Från sin uppväxt i ett livligt konstnärshus i Helsingfors lämnade mötet med familjen Colliander särskilt intryck. Där kom Kajsa Mattas i kontakt med den ortodoxa kristna traditionen, vars ikoner skapar ett fönster till det gudomliga. Ikonen och

det bysantinska formspråket har sedan dess förblivit viktiga inspirationskällor. I Mattas arbeten får gestalter och berättelser hämtade ur den kristna traditionen ta form mitt ibland oss. Men hennes skulpturer bär även drag av den stilla skönhet och visdom som vilar över egyptisk skulptur. Där finns en värdighet, en förnimmelse av inneboende liv och närvaro, som utmanar materialets skenbara stumhet.

I Sigtunastiftelsens kapell, samt i den intilliggande Rosengårdssalen, kommer Kajsa ▶

Fotografiet på vänster sida: Kajsa Mattas ateljé. Höger sida längst till vänster: *Regnbågen*, äggtempera på hårdgips, 2004, samt *Stol*, betong, 1986. Mitten: *Maria med barnet*, betong, 1986. Till höger: Kajsa Mattas i sin ateljé.

ALLA FOTOGRAFIER: BO GYLLÄNDER

Mattas att visa både äldre och nya verk. Som en plats skapad för gränsöverskridande möten mellan kultur, samhälle och tro, ser Sigtunastiftelsen fram emot att välkomna en konstnär som på ett unikt sätt sammanför den samtida konstscenen med den sakrala traditionen i konsten. *Regnbågen* är en utställning som hämtar inspiration från såväl Uppenbarelsebokens bilder av en smärtdlik regnbåge och de fyra evangelisterna, som Gamla testamentet där regnbågen efter syndafloden och Noaks ark blir ett tecken på Guds försoning med människorna. En regnbåge uppstår när solens ljus bryts i vattendroppar. Vatten är ett element som Kajsa Mattas ofta återkommer till. Det är en förutsättning för liv men kan också förgöra. Där finns både en yta och ett djup, ett samspel som kännetecknar Mattas arbeten. När hon år 2020 fick Sergelpriset motiverades det med att "Kajsa får ytan att leva. Där finns stillheten som om den vore slipad av havet under lång tid, men också en yta så full av kärslor, som om den ville sprängas inifrån."

Kajsa Mattas konstnärskap präglas av ihärdigt och fysiskt krävande arbete, men även av tystnad. Verken tar form genom lika delar lyssnande och bön som knådande, formande, huggande och slipande. Spår av människans hand lämnas kvar. Livets andetag bryter fram ur lera, betong, brons och trä. "Att skulptera är för mig ett slags meditation, som böner, en övning i tillit. Allt låter sig inte sägas med ord. Därför är jag skulptör", sa Kajsa Mattas redan som ung konstnär. Än idag talar hon gärna om likheten mellan bön och arbete. Det är inte bara det färdiga verket, utan processen, som är det viktiga. Liksom med meditation krävs träning och tålmodig upprepning. Mattas arbeten drabbar betraktaren där hon är, men för den som vågar stanna upp och låta sig ledas in i det kontemplativa rum ur vilket verken har kommit till, finns en oändlig källa att dricka ur. ●

FOTO: BO CYLLÄNDER

FOTO: BO CYLLÄNDER

Övre: Detalj ur *dina händer*, betong, 1986.
Nedre: *På vatten*, betong, 1986.

KONSTUTSTÄLLNING KAJSA MATTAS I REGNBÅGEN

9 DECEMBER – 19 JANUARI

Vernissage under kulturhelgen lördag 9 december, kl. 14.00 - 16.00
med konstnärssamtal kl. 15.30.

Plats: Sigtunastiftelsen, Rosengårdssalen

Fri entré, föränmäl dig gärna på sigtunastiftelsen.se

9 SEPTEMBER – 13 OKTOBER FERDINAND EVALDSSON

Ferdinand Evaldssons träreliefer målas på ett liknande sätt som ikonerna. Medan verken hämtar sin ikonrit från ikonmåleriets tradition, har symboliken sitt ursprung i mentala bilder. Evaldsson fascinerats av de minnen som omger oss, och med sina verk vill han bearbeta minnets och minnandets betydelse. Han är intresserad av kroppens fysiska minne, hurolika minnen överförs mellan människor och hur de till sist antar materiell skepnad. Privata såväl som kollektiva minnen får ta form i trä, metall, pigment, gelatin och mässing. Bearbetningen av materialet och materialets närvaro är avgörande för Evaldsson. Ytan består av mellan tolv och tjugo skikt av pigment och gelatin, där den yttersta ytan poleras med hans egen saliv. Detta skapar ett fysiskt band till verket. Samtidigt blir hantverket en metod för att processa och förstå minnen, trauman eller historiska skeenden i ett vidare perspektiv. Genom skapandeprocessen söker Evaldsson dels återuppleva sådant som fallit i glömska, dels också glömma.

Ferdinand Evaldsson (f. 1988) är en bildkonstnär som bor och arbetar i Stockholm. Han tog sin MFA från Konstfack 2020 och har även studerat ikonmåleri för Bischof Johannes Duerloo i Stockholm samt vid Koptiska Institutet i Kairo. Bland hans senaste utställningar kan nämnas Maria Bonnier Dahlins stiftelses stipendiatutställning på Bonniers Konsthall i Stockholm samt Elastic Gallery, Jädraås. Evaldssons verk har visats på mässor och gruppställningar så som Mardet, Galleri Thomassen, Liljevalchs och Konsthall C. Hans verk ingår även i ett antal samlingar, däribland Moderna Museet och Bonniers Konstsamling.

Vernissage 9 september kl. 14.00-16.00 med konstnärssamtal kl. 15.00. Sigtunastiftelsen bjuder på vernissagesfil från kl. 14.00.

Ferdinand Evaldsson, FIGHT FLIGHT FREEZE II.

Ferdinand Evaldsson, FIGHT FLIGHT FREEZE III.

21 OKTOBER – 1 DECEMBER ELVIRE SOYEZ MÄNNISKA VID GRÄNSERNA

"Mitt bortom är jordiskt. Det är inte ett förlorat paradiset utan snarare en grön poesi, denna värld som vi oavslutligt upplever. Dess materialitet genljuder som en besvärjelse hos den som förmår att lyssna." Med sin konst utforskar Elvire Soyez människans tillstånd som gränsvarelse mellan yttre och inre världar, mellan himmel och jord. Där finns ingen strikt skiljelinje. Istället är gränsen porös och genomsläpplig, och det är just detta som intresserar Soyez. Tidigare i år blev hon tilldelad Axel Theofron Sandbergs Alvarnellpris "för upprättandet av en poetisk motståndsficla i en tid av råhet och förfulning." Genom konsten, och med fantasins kraft, strävar hon bortom det synliga gräns. På Sigtunastiftelsen kommer Elvire Soyez att visa lera, miljö, skulptur och broderi, med inspiration från bland annat trädgårdskonsten och religiösa artefakter.

Elvire Soyez (f. 1980) är en fransk konstnär baserad i Stockholm. Hon är utbildad vid Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts de Paris samt vid Kungliga Konsthögskolan i Stockholm. Soyez arbeten har tidigare visats på bland andra Riche & Teatergrillen, Skulpturens hus och Angelika Knäpper Gallery i Stockholm, Benoni Gallery i Köpenhamn samt Espace Paul Ricard, Immix och Biennale de Vallauris i Frankrike. Hennes verk finns representerade i ett antal privata och offentliga samlingar, så som Statens konstråd och Stockholm konst.

Vernissage under Kulturhelgen den 21 oktober kl. 14.00-16.00 med konstnärssamtal kl. 15.30. Vi bjuder på vernissagesfil från kl. 14.00. Utställningen pågår fram till den 1 december.

Alla utställningar: Fri entré, föränmäl dig gärna på sigtunastiftelsen.se

Elvire Soyez, *Egise nuage*, lera, miljö, stengods.

Elvire Soyez, *Topkavris (detalj)*, broderi.

9 DECEMBER – 19 JANUARI KAJSA MATTAS I REGNBÅGEN

Kajsa Mattas är en av landets mest betydande skulptörer. Hon föddes år 1948 i Finland, men bor och verkar sedan länge i Sverige.

Efter utbildningen vid Kungliga Konsthögskolan i Stockholm har Mattas arbeten visats på en mängd platser – alltifrån kyrkorum till Konstakademins sala och Moderna museets samlingar.

Hennes skulpturer har även hittat hem till en rad offentliga miljöer, däribland promenaden längs Frysån i Uppsala, Stockholms Cityterminal samt Sagerska palatset.